

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

II. De Simoniaca pactione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

ARTICULUS II.
De Simoniaca Pa-
ctiōe.

SUMMARIUM.

13. Hōc nomine venit Contractus Reci-
procus & Onerosus.
14. Non etiam donatio.
15. Facta sine pactiōe, taxatione,
exactione;
16. Spectatō tam antiquō quā noviss-
mō Jure:
17. Et ab Innocentio XI. damnata Pro-
positiōe 45. non obstante.
18. Pro spirituali temporale sicēdē pro-
mittens peccat:
19. Simoniā tamen non committit.
20. Spirituale ministranti debetur sti-
pendium sustentationis:
21. De quo ille pacisci absque Simo-
niā potest.

13. **E**mptionis & Venditionis, seu Pa-
ctiōis Simoniacae nomine in Si-
moniā definitione & materia
venit quicumque contractus o-
nerosus & reciprocus, & omnis con-
ventio, tam tacita quā expressa, vi
cujus spirituale pro temporali tanquam
pretio datur vel promittitur, S. Thomas
2. 2. q. 100. art. 1. ad 5. Navarrus *Ma-
nual. cap. 23. n. 105.* & ceteri DD. pas-
sim. Unde

14. Dubium oritur primō, an ergo gra-
tuitā donatione committi nequeat Simo-
niā. Ratio dubitandi desumitur Primō
ex *can. Emendari, l. q. 1. c. 1. hāc Rubric.*
quorum textuum posteriori pro Ordina-
tione, usu Pallii &c. ordinatus, Palliō
donatus &c. priori idem & baptizatus or-
dinanti, vel baptizanti quidquam, etiam

gratis, dare prohibentur. Secundō ex
decreto S. Synodi Trident. *Sess. 21. cap.
1. de Reformat.* pro collatione Ordinum
quorumcunque & Clericalis tonsuræ, pro
literis Dimissoriis &c. quidquam, *Etiā
sponte oblatum*, ab Episcopis, vel aliis il-
lorum collatoribus quovis prætenu acci-
pi, vetantis; & *Sess. 24. cap. 18. V. Cave-
antque, de Reformat.* pro examine ad be-
neficia curata quidquam recipientes vel
dantes Simoniā vitio obnoxios reddentis.
Tertiō ex Propositionibus à sanctis-
simæ memoriæ Innocentio Papa XI. da-
mnatis: quarum XLV. est, *Dare tempo-
rale pro spirituali non est Simonia, si
temporale sit solum gratuita compensatio
pro spirituali & contrā.*

At, licet in foro externo, quodcun-
que donatio rei temporalis fit ante colla-
tum spirituale, id, quod donari dicitur,
in commutationem rei spiritualis confe-
rendæ dari præsumatur, verè tamen me-
reque gratuita & sine pacto & animō al-
terum sibi obligandi factā donatione Si-
moniā ex natura rei non committi, ex-
ploratum est ex *can. Quam pio 2. in fine,
can. Sicut Episcopum 3. V. Is autem, l.
q. 2. c. Dilectus 30. ibi, illud tamen
gratanter recipi poterit, quod fuerit sine
taxatione, sive pactiōe, ut Glossa
V. Taxatione adnotavit, gratis oblatum.*
Ratio perspicua est; quia, ut Simonia
committatur, temporale habere debet
rationem pretii: cui donum verè merce-
que gratuitum & sine pactiōe oblatum
opponitur; cū id, quod datur tan-
quam pretium, quasi ex obligatione &
pactiōe, & non merè gratuito detur,
Laiman. Lib. 4. Tract. 10. cap. 8. n. 8.
& novissimè Cassianus à S. Elia Theolog.
Moral. expurg. V. Simonia 1. cap. 1. n. 6.

Neque, gratuitam etiam oblati-
onem rei temporalis, istiusque ex ea re-
ceptionem labe infectam, evincunt *can.*

E 3

Emendari

Emendari & c. 1. *cit.* textus; quia c. 1. *cit.* sermo non est de datione gratuita, ut liquet ex verbò *Vendere*, denotante contractum onerosum, pretium exigentem, *pr. V. Pretium, Instit. de Empt. Vendit. § 1. Inter 2. ff. de Contrab. empr.* Glossa in c. 5. *V. cit.* De eadem merè gratuita concessione *can. Emendari cit.* non agitur, patet ex *can. Dilectum 106. q. 1. cit.* non merè gratuitam, sed cum exactione factam nummorum dationem vetante, ut in *can. Emendari cit. V. Non mittant*, Glossa probè observat.

Neque decretum S. Synodi Tridentinæ; quia *cap. 1. cit.* sponte oblatis (si ante ordinationem, vel post eam quidem, sed non ex obligatione præcedente fiat) receptionem, non ut Simoniacam, sed tanquam ex avaritiæ affectu profectam prohiberi, docet Palao *Tract. 17. disp. 3. p. 5. n. 2.* id desumens ex verbis, *Quoniam omnia avaritia suspicio abesse debet*: Simoniacæ autem favere ejusmodi receptionum taxas & consuetudines à S. Synodi PP. ideo censeri, asserit; quòd occasionem præbeant Simoniacæ, & avaritiæ istius labis radix sit ac sumentum. Eòdem modò *cit. cap. 18.* non merè liberaliter, sed ex obligatione & in commutationem datorum receptionem prohiberi, idem *n. 3.* desumit ex *can. Quando 5. dist. 24.* ejus margini adjectò: quòd *cap. cit.* dispositio videtur referri: & muneris tanquam pretii receptionem prohiberi, ex verbo *Vendere* constat.

17. Neque etiã autoritas Papæ Innocentii, relata Propositionem damnantis; quia ab eo damnari solummodo videtur propositio sive doctrina, à Simoniacæ pravitate absolventium gratias rerum spiritualium compensationes, quæ fiunt, interveniente pacto & conventionne, ut in ejus declaratione Cassianus *l. est. n. 7.* observat. Ratio est; quia lau-

datus Papa dictam propositionem damnandò non corripit Jus antiquum: quòd gratias ac spontaneas donationes absque Simonia fieri posse, planum est ex *can. Quam pio, can. Sicut Episcopum & c. Dilectum cit.*

Dubium secundo est de pactione sive contractu oneroso, ex parte unius tantum ficto. Quò certum est Simoniam, saltem mentalem ex parte ejus, qui verè habet animum præstandi spirituale vel temporale, quod promittit; & saltem grave peccatum committi ex parte alterius, qui talem animum non habet; quia fictè duntaxat promittendò v.g. spirituale, pernitiosè, scandalosè, imò & sacrilegè mentitur. Ex parte istius pactionem insuper verè Simoniacam esse, existimat Navarrus *Comment. ad c. In hac Rubr. n. 10.* quod, mediante promissione rei temporalis, licet fictà, alterum ad spirituale conferendum obligare, intendat.

19. Sed ex hac ratione aliud non inferitur, quàm quòd iste alteri præbeat occasionem peccandi; & propterea, ut dictum, graviter peccet; non autem, quòd intendat emere spirituale pro temporali; hòc ipsò enim; quòd careat animò dandi temporale, non habet animum emendi spirituale pro temporali. Quam ob rem, ab eo pœnas, Jure latas in Simoniacos, non incurri, cum Cajetano *Tom. 2. Opusc. tract. 9. q. 2.* & Soto *Lib. 9. de Justit. q. 8. art. 1.* rectè censent Suarez de *Simoniam cap. 42. n. 5.* & Lessius *Lib. 2. de l. § 1. cap. 35. n. 11.* ubi hic Doctor addit, ab isto beneficium retineri posse, siquidè ejus collatio facta sit à legitimo collatore.

Neque verum est; quòd, ut Navarrus urget, tali casu rationem pretii habeat ipsa promissio; quia beneficium confertur pro re promissa, non pro ipsa promissione; aliàs enim Simonia foret Realis;

Realis: non Conventionalis duntaxat, ut vult Navarrus.

20. Dubium tertio est de pactione, quæ convenitur de stipendio sive congrua, hoc est, personæ suæ conveniente sustentatione. Cujusmodi stipendium clericis spiritualia ministrantibus deberi, patet ex illo Apostoli, *Quis militat suis stipendiis unquam?* 1. Corinth. cap. 9. v. 7. etiam si aliunde v.g. ex bonis patrimonialibus congruam sustentationem haberent, ut ex communi DD. sensu & universali Ecclesiæ praxi docet Laiman. *Lib. 4. tract. 10. cap. 8. n. 13.* & dictum est *Lib. 3. Tit. 25. n. 28.* cum enim Jure Naturali alimenta debeantur in alterius gratiam laboranti, & ex sententia Servatoris nostri dignus sit operarius cibo suo, *Math. cap. 10. v. 11.* etiam clericis ministrantibus spiritualia debetur stipendium ad sustentationem, *can. fin. 1. q. 2.*
- De eo tamen initas pactiones pro Simoniaco cum Hostiensis in *c. Significatum 11. de Prob. & dignit.* habent Sylvester *V. Simonia, q. 9. d. 3.* & Richardus in *4. dist. 25. art. 3. q. 2.* quod in spiritualibus omnis pactio & conventio debeat cessare, *21. c. fin. de Pactis.* Sed melius cum Glossa in *c. Significatum cit. V. Ita quod, Pa-normit. in c. cit. n. 8.* Redoano de Simonia, *p. 2. cap. 27.* & aliis, eas Simonicas esse, negat *cit. Suarez cap. 46. n. 4.* Ratio est; quia ex una clericis spiritualia ministrantibus stipendium Jure Naturali & ex Justitia debetur: sicut additis militiæ seculari, secundum Apostolum *cap. 9. & v. 7. cit.* ex altera verò parte, ex Justitia debitum, & quoad quantitatem lege vel consuetudine non determinatum, ut quoad hanc determinetur, in pactum deducere illicitum non videtur: dummodo caveatur; ne ex pacto exigatur tanquam compensatio ipsius officii vel functionis spiritualis, sed solum

tanquam sustentatio necessaria ministro, vel tanquam compensatio laboris: non quidem ipsis actibus & functionibus spiritualibus v.g. sacificationi intrinseci; quia talis æstimationem ab ipso actu distinctam non habet; sed tantum extrinseci, conjuncti cum incommodo vel obligatione certam horam vel alienum nutum expectandi, faciendi iter, certum locum adeundi, alia negotia & commoda sua negligendi &c. Gutierrez *Lib. 1. Q. 2. Canon. cap. 29. n. 25. cit. Suarez cap. 21. n. 15. & 18. & Palao p. 11. n. 3.*

ARTICULUS III.

De Pretio Simoniaco.

SUMMARIUM.

22. Hòc nomine venit quævis res temporalis,
 23. Sive munus A manu, Ab obsequio, A lingua,
 24. Spirituale ministranti exhibitum ex pacto:
 25. Etiam beneficium Ecclesiasticum;
 26. Non quævis alia res spirituales.
 27. Conferri beneficium potest sub onere prius incompatible:
 28. Non etiam compatibile dimittendi.
 29. Resignari etiam potest Ecclesia sub onere solvendi debita, ejus nomine contracta.
 30. Resignatio sub onere solvendi expensas in litem factas Simonicæ est:
 31. Nisi resignatio in beneplacitum Pape conferatur.
- N**omine Pretii hòc locò non venit sola Pecunia, ut §. *Item pretium 2. Inst. de Empt. & vendit.* sed quæcunque res tempora-